

DALARNA
UNIVERSITY

**Working papers in transport, tourism, information technology and microdata
analysis**

Samhällsekonomiska effekter av hästnäringen

Skattningar baserat på en B.I. – modell av hästnäringen för 2016

Tobias Heldt
Zuzana Macuchova
Omar Alnyme
Hans Andersson

Nr: 2018:04

Editor: Hasan Fleyeh

Working papers in transport, tourism, information technology and microdata analysis

ISSN: 1650-5581

© Author

Samhällsekonomiska effekter av hästnäringen

Skattningar baserat på en B.I.– modell av hästnäringen för 2016

Abstract

Denna rapport presenterar skattningar av den svenska hästnäringens samhällsekonomiska effekter på nationell och regional nivå. År 2016 uppskattades hästnäringen i Sverige generera en direkt omsättning på 31,3 miljarder kronor motsvarande en sysselsättning om ca 16 900 helårsarbetskrafter. Skattningarna bygger på en modell för hästnäringens samhällsekonomi som har sin utgångspunkt i summering av total konsumtion av hästrelaterade varor och tjänster i Sverige under ett år. Rapporten presenterar även den Business Intelligence (BI) lösning som ligger till grund samt hur bakgrundsdata har samlats in, lagrats och paketerats för att slutligen presenteras med hjälp av ett BI-verktyg (<https://hastnaringen-i-siffror.se>).

Key words: BI-lösning, Hästnäringen, BI-verktyg, samhällsekonomisk modell

Om författarna, kontaktinformation:

Tobias Heldt, Fil.dr i nationalekonomi
Docent i turismvetenskap
Högskolan Dalarna, CeTLeR Centrum för Besöksnäringens forskning
e-post: the@du.se

Zuzana Macuchova, Fil.dr i mikrodataanalys, biträdande lektor i kulturgeografi
Högskolan Dalarna, CeTLeR samt Avdelningen Regionala studier

Omar Alnyme, Fil.kand i datavetenskap, alumn Master program in Business Intelligence
Högskolan Dalarna

Hans Andersson, Professor vid Institutionen för Ekonomi
SLU

Innehållsförteckning

Förord	4
1. Inledning	5
2. Tidigare studier av hästnäringens ekonomiska effekter	6
2.1 Att mäta hästnäringens storlek i förhållande till Sveriges BNP	7
2.2 Definition av hästnäringen	8
2.3 Nationalräkenskaper, SNI-koder och satellitkonto	9
3. Metod och Data	11
3.1 Samhällsekonomisk modell för hästnäringen i Sverige	11
3.2 Antal hästar i Sverige	12
3.3 Hästindelningen i grupper baserat på hästtyp	13
3.4 Hästindelningen i grupper baserat på livsfas	14
3.5 Skattningar av värdet på konsumtion och investeringar	17
3.6.1. Konsumtion och investeringar direkt kopplade till en häst	17
3.6.2. Konsumtion och investeringar inte direkt kopplade till en häst	19
4. Resultat	19
4.1 Samhällsekonomisk effekt av hästnäringen på nationell nivå	19
4.1 Hästnäringen i relation till BNP	21
4.2 Skattning av hästnäringens storlek på regional nivå	22
4.3 Spridningseffekter av hästnäringen i ekonomin	22
4.4 Skattning av sysselsättning inom hästnäringen	23
5. Slutsatser och diskussion	24
Källförteckning	26
Appendix 1	28
BI- lösning för datainsamling, datalagring, analys och presentation av resultat	28
Appendix 2	29

Förord

Denna rapport är resultatet av ett samverkansprojekt initierat av Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS), LRF Häst, Svensk Travsport, ATG, Högskolan Dalarna och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). Projektgruppen har efterhand utökats till att inkludera även Svenska Ridsportförbundet, Region Västra Götaland och Länsstyrelsen Stockholm. I referensgruppen har även ingått en representant från Jordbruksverket. Syftet med samverkansprojektet har varit att ta fram dels *en samhällsekonomisk modell* som möjliggör att hästnäringens samhällsekonomiska effekter kan mätas på årsbasis och följas över tid dels *särskilda verktyg* för att kunna analysera och presentera resultat från den samhällsekonomiska modellen på såväl nationell som regional nivå.

Samverkansprojektet är finansierat av HNS, Svensk Travsport, LRF Häst, ATG, Västra Götalandsregionen, EuroHorse/Svenska Mässan, Högskolan Dalarna samt ett antal offentliga finansiärer; Länsstyrelsen Stockholm, Regionförbundet Södermanland, Region Östergötland, Region Dalarna, Region Kalmar, Region Gävleborg, Länsstyrelsen Västmanland samt Nyköpings kommun.

Författarna tack går särskilt till Daniel Wikström för värdefulla insatser under projektets första år. Tack även till Karolina Lagerlund för initierade synpunkter och förslag på rapportens text, tack även till Anna Hedberg, Erica Lindberg, Lotta Amnestål, Magnus Nordgren och Mats Fransson för värdefulla inspel som förbättrat rapporten. Tack även till informanter och alla de aktörer som delgivit statistik och underlag till rapporten. Med hopp om fortsatt gott samarbete kring ”hästnäringen i siffror”.

1. Inledning

En tidigare studie av hästnäringens samhällsekonomi i Sverige visade på en årlig direkt omsättning om 20 miljarder kronor varav ungefär hälften kom från totalisatorspelet. (Johansson, Andersson och Hedberg, 2004). Samma studie beräknade att hästnäringen för år 2001 bidrog till Bruttonationalprodukten (BNP) med ca 8 miljarder kronor vilket motsvarade 0,34 procent. Under det senaste decenniet finns flera studier såväl internationellt som nationellt vilka försökt uppskatta betydelsen av hela eller delar av hästnäringen i olika länder samt regioner vad gäller omsättning och sysselsättning (ex.vis Cressent och Jez, 2013, Liljenstolpe, 2009, Rephann, 2011, Heldt 2014). Samtliga studier är antingen tvärsnittsstudier som endast ger en ögonblicksbild av ett år eller omfattar beräkningar för endast en enskild region.

Det konkreta syftet med denna rapport är att beskriva den svenska hästnäringens samhällsekonomiska effekter på nationell och regional nivå. Resultaten som presenteras i rapporten är skattningar utifrån en modell för hästnäringens samhällsekonomi som har sin utgångspunkt i summering av total konsumtion av hästrelaterade varor och tjänster i Sverige för år 2016. Rapporten presenterar även den Business Intelligence (BI) lösning som ligger till grund för hur bakgrundsdata har samlats in, lagrats och strukturerats. Rapportens resultatavsnitt innehåller grafer och tabeller skapade av det BI-verktyg (<https://hastnaringen-i-siffror.se>) som i samband med denna rapports offentliggörande även finns åtkomlig on-line. Strukturen med en BI-lösning gör det möjligt att följa hästnäringens utveckling över tid när ytterligare körning av modellen genomförts (planeras prel. för år 2018).

En utgångspunkt i projektet har varit att resultat från modellen ska vara jämförbara med övrig ekonomisk verksamhet i Sverige och kunna relateras till BNP. Då hästnäringen inte finns enskilt definierad i det svenska Nationalräkenskapssystemet som en egen näringsgren har arbetet i projektet följt principerna för satelliträkenskaper och beräkning av BNP via *utgiftsmetoden* (användnings-sidan). Data för att uppskatta hästnäringens storlek har således samlats in genom att gå till källor som beskriver hushållens konsumtionsutgifter, företagens investeringar samt offentliga utgifter på hästrelaterade varor och tjänster.

Antalet hästar i Sverige och var dessa befinner sig geografisk är centralt för modellen, likaså typ och användningsområde för hästarna. För uppskattning av antalet hästar i Sverige används den skattning som Jordbruksverket genomförde år 2016 (tidigare genomförda år 2004 och 2010, de s.k. hästskattningarna, (Statens jordbruksverk, 2017))

Sammanfattningsvis uppskattar modellen storleken på den svenska hästnäringen genom att summera genomsnittliga konsumtions- och investeringsutgifter kopplat till användning av *en häst* av en viss typ multiplicerat med totala antalet hästar av den typen. Svårigheten vid skattningen av de genomsnittliga konsumtions- och investeringsutgifterna har bland annat varit att kostnadsvariationerna är mycket stora baserat på till exempel geografisk plats (dvs. var i Sverige hästen hålls samt), mellan hästhållare (dvs. villighet och möjlighet att spendera ekonomiska medel på hästen och dess hållning/aktivitet), uppställningsformer (dvs. hur hästen stallas upp och ev. ingående service), aktivitet (dvs. hur och till vad hästen används) etc. En studie av Hess m.fl. (2014) visade exempelvis att priset på ridskolektioner påverkas av genomsnittlig inkomstnivå i kommunen. Ytterligare fördjupade studier via t.ex. enkäter behövs för att förfina dessa skillnader i utgifter.

Avslutningsvis i denna inledning bör nämnas två ytterligare saker; dels att fördjupade studier för att uppskatta variationer i konsumtion mellan typer av hästanvändning samt mellan regioner är genomförda och genomgår i dagsläget analys (Stiftelsen hästforskning 2017) ; dels att den version av BI-verktyget som presenteras i rapporten är att betrakta som ”version 1.0”. En version 2.0 planeras finnas tillgänglig till sommaren 2019. I den versionen kommer beskrivningen av producentledet att finnas med. Likaså kommer resultaten från de genomförda fördjupade studierna att inkluderas.

Rapportens kommande avsnitt ger en översiktlig beskrivning av tidigare studier, den svenska hästnäringen samt bakgrunden för att beräkna effekter av enskilda ekonomiska aktiviteter i en ekonomi. Därefter följer ett avsnitt som beskriver analys av och ställningstaganden kring det datamaterial som används, varefter en redovisning av rapportens resultat följer. Ett avsnitt med slutsatser och diskussion avslutar rapporten.

2. Tidigare studier av hästnäringens ekonomiska effekter

Den fram till idag största och mest omfattande studien av svensk hästnäring genomfördes 2004 (Johansson, Andersson och Hedberg, 2004). Studien använde sig av *Input—output* metodik för att beräkna samhällsekonomiska effekter inom flera av hästnäringens delområden. Resultaten visar exempelvis att näringens totala omsättning år 2001 var ca 20 miljarder kronor och att bidraget till BNP uppgick till ca 0,34 procent. Genom att använda sysselsättningsintensitet inom olika

näringsgrenar (antal helårsarbetskrafter som skapas av varje miljon kronor i omsättning) uppskattades sysselsättningen i den svenska hästnäringen till ca 9 500 helårsarbetskrafter. Lindberg m.fl. (2014) genomförde en jämförande Input-Outputanalys av de norska och svenska hästsektorerna men redovisade att inga värden på total omsättning. Multiplikatorerna avseende omsättning (såväl öppna som slutna) visade sig emellertid relativt likartade vid en jämförelse med Johansson m.fl. (2004).

Av internationella studier på hästnäringens ekonomi i olika länder kan nämnas bl.a. Cressent och Jez (2013), som studerade hästnäringens sammansättning samt sysselsättning utifrån företagarsidan i Frankrike. Studien visade att de uppskattningsvis 950 000 hästarna inom landets gränser skapade aktivitet inom 53 300 företag. Tillsammans uppskattades dessa företag omsätta 12,3 miljarder Euro (Cressent och Jez, 2013). En annan studie visade med hjälp av en *Input-output* modell att hästnäringen i delstaten Virginia år 2010 skapade ett förädlingsvärde på 669,8 miljoner dollar (Rephann 2011). Studien visade också att totalomsättningen på 1,2 miljarder dollar bidrog till att skapa drygt 16 000 heltidsjobb.

En svensk studie uppskattade att den regionalekonomiska betydelsen av travsporten (kring DalaTravet Rättvik) i en mindre region (centrala och norra delar av Dalarna) uppgick till 20 miljoner kronor årligen samt genererade ytterligare 9,5 miljoner kronor i export till andra regioner (Heldt 2014). Studien pekade även på att DalaTravet Rättviks travsportevenemang uppskattades generera ytterligare 11,1 miljoner som ett tillskott till den regionala ekonomin i form av en turistekonomisk effekt med hänsyn tagen till att alla turister inte hade ett besök vid DalaTravet Rättvik som huvudsakligt syfte för resan.

2.1 Att mäta hästnäringens storlek i förhållande till Sveriges BNP

Den samlade produktionen av varor och tjänster inom ett land inom ett år benämns Bruttonationalprodukt (BNP). Vanligen värderas BNP till marknadspris, d.v.s. det pris som en köpare betalar för produkten vid köptillfället. Det kan nämnas att Sveriges BNP för 2016 totalt uppgick till 4 405 miljarder kronor.

Det finns i praktiken tre vedertagna metoder att beräkna värdet på BNP; *Utgiftsmetoden* (användningssidan); Produktionsmetoden och Inkomstmetoden. I teorin ska dessa tre metoder ge samma resultat. Modellen i denna rapport använder *Utgiftsmetoden* vilken fås fram genom att summera fem komponenter; Hushållens konsumtionsutgifter (C) + Offentliga konsumtionsutgifter (G) + Bruttoinvesteringar (I) + Export (X) – Import (I).

Översätter vi detta till att gälla för hästnäringen ser sambandet ut som följer där ”^h” betecknar hästnäringens del av helheten:

Hushållens konsumtionsutgifter kopplat till häst(C^h) + Offentliga konsumtionsutgifter kopplat till häst (G^h) + Bruttoinvesteringar kopplat till häst (I^h) + Export av häst (X^h) – Import av häst (I^h).

Ett första steg för att mäta hästnäringens storlek så att den kan relateras till av den svenska ekonomin handlar om att definiera vad som ska mätas. Definition av hästnäringen görs i nästa avsnitt.

2.2 Definition av hästnäringen

Den Nationella stiftelsen för hästhållningens främjande (NSHF) definierade 1996 begreppet hästnäringen enligt följande: ”i begreppet hästnäringen inkluderas de företag och individer som begagnar sig av hästen vid produktion av nyttigheter som efterfrågas i samhället”. HNS definierar idag begreppet *hästnäring* som: ”alla aktiviteter som baseras på användning av hästar, omfattande såväl hobby som professionella verksamheter, samt omsättningen av hästrelaterade varor och tjänster”. (HNS, 2017)

Liksom Johansson m.fl. (2004) avgränsar vi oss i denna studie definitionsmässigt endast till ”de ekonomiska effekter som uppstår till följd av transaktioner inom ramen för hästrelaterad verksamhet i Sverige” (s. 26, Johansson m.fl. (2004)). Tabell 1 redovisas den uppdelning i hästrelaterade verksamheter som gjordes i Johansson m.fl. (2004).

Tabell 1. Hästrelaterade verksamheter och dess undergrupper

VERKSAMHET	UNDERGRUPPER
Hästsport	A-tränare, B-tränare, kuskar, ryttare och jockeys, trav-och galoppbanor
Ridskolor och utbildningsverksamhet	Ridskolor, Utbildningsanläggningar, licensutbildningar
Hästturism	Hästturism, rid-och travläger
Avel och uppfödning	Uppfödning, stuterier, avel i samband med uppfödning
Spel och administration	ATG, tidningar och journalister, bransch-och intresseorg.
Varor och tjänster	Hovslagare, veterinär, försäkring, utrustning, sluthantering och slakt, transporter: trailers och transportföretag, export av hästartiklar
Lantbruk	Foder- och ströproduktion, inackorderingar, skogshästverksamhet

Källa: Johansson m.fl. (2004) samt egen bearbetning

2.3 Nationalräkenskaper, SNI-koder och satellitkonto

Nationalräkenskaperna (NR) är benämningen på det kontosystem som sammanfattar och beskriver de ekonomiska aktiviteter som sker inom Sveriges gränser. NR sammanfattar även export och import. Som grund för kontosystemet ligger en standard för indelning i näringsgrenar; Svensk Näringsgrens Indelning (SNI). Grunden för NR lades under 1940-talet och anpassades för då rådande struktur inom ekonomin. Flera av nutida branscher som ofta betecknas som näringar, såsom turismnäringen och Kulturella och kreativa näringar (KKN) saknar en egen SNI-kod där all ekonomisk aktivitet under ett år kan bokföras. För att hantera detta problem har något som kallas *satellitkonton* eller *satelliträkenskaper* tagits fram.

Ett välkänt exempel på satelliträkenskaper för att beräkna storleken av en delnärings inom ekonomin är satellitkontot för turismnäringen. Principerna för definitionen av turismnäringen samt för beräkning av dess storlek är accepterade såväl nationellt som internationellt (se t.ex. Heldt & Nerhagen 2007). Turismnäringen, liksom hästnäringen, är inte definierad med en egen SNI-kod utan byggs definitionsmässigt upp som en sammansättning av flera andra branscher. För att komma fram till vilka branscher som hör till turismnäringen har definitionen av vad som menas med en *besökare* tagits som utgångspunkt. Därefter är det besökarens konsumtion som avgör vad som är att räkna som tillhörande turismnäringens omsättning eller inte. I Turismnäringens satellitkonto för 2016 framgår exempelvis att branschen *resebyråer och turistservice* till 100 procent är klassat som turismnäring, medan *hotell och restaurang* klassas som 41 procent turism, 17 procent *kultur, sport och nöje* och 6 procent *varuhandel*. Totalt sett svarade den svenska turismnäringen för ca 2,7 procent av den BNP 2016 (Tillväxtverket, 2017).

Motsvarande resonemang tillämpat för hästnäringen innebär således att hästnäringen är en sammansättning av delar från andra branscher, eller omvänt att delmängder av andra branscher bygger upp hästnäringen. De verksamheter och undergrupper listade i tabell 1 under föregående avsnitt kan de facto placeras i SNI-systemet och bokförs idag i NR. Det är dock endast två SNI-koder som till i det närmaste 100 procent kan definieras tillhöra hästnäringen, 0143; *Avel och uppfödning av hästar och hästdjur*, samt 93191; *Tävling med hästar*. De övriga hästrelaterade verksamheterna listade i tabell 1 ingår i SCB:s NR-statistik som delar av andra definierade näringsgrenar. Hovslageriverksamhet återfinns exempelvis under SNI-koden 01620, *Service till husdjursskötsel*. Under samma kod återfinns även flera andra tjänster vilka kan relateras till hästnäringen; Fysioterapi, husdjur, hästar (ej veterinärverksamhet) hästmassage, hästräning (tillridning) på uppdrag, seminverksamhet, hästskötsel på uppdrag, stuteritjänster på uppdrag, hyra

ut sig själv som dräng, mfl. (SCB 2008). Hur stor andel av den totala ekonomiska verksamheten som bokförs under SNI-koden som är hovslageri är därmed inte lika lätt att svara på. Det krävs en fördjupad studie för att dela upp och separera de olika tjänsterna som återfinns under SNI-koden.

I tabell 2 nedan listas för kännedom de huvudsakliga avdelningar som SNI-koder är uppdelade i inom NR med kommentarer till vilka delar av hästnäringen som ingår under respektive SNI-kod.

Tabell 2 SNI-koder enligt Nationalräkenskaperna (NR)

UPPDELNING AV NR I SNI-KODER		
Avdelning	Benämning	Exempel på delar av hästnäringen
A	Jordbruk, skogsbruk och fiske	Avel-och uppfödning, Foder-och ströproduktion, Hovslageri, skogshästverksamhet, inackordering, hästturism
C	Tillverkning	Sulky, vagnar och övrigt hästmateriäl (skodon mm)
F	Byggverksamhet	
G	Handel; reparation av motorfordon och motorecyklar	
H	Transport och magasinering	Hästtransporter och trailers för häst
I	Hotell- och restaurangverksamhet	Hotell och restaurang i samband med hästverksamheter
J	Informations- och kommunikationsverksamhet	Marknadsföring och
K	Finans- och försäkringsverksamhet	Försäkringsverksamhet riktat mot häst
L	Fastighetsverksamhet	Drift av större hästanläggningar och fastigheter
M	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	Konsultverksamhet inom jordbruk och skogsbruk
N	Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	Uthyrnings av större hästanläggningar och fastigheter
P	Utbildning	Utbildningsanläggningar
Q	Vård och omsorg; sociala tjänster	Hästrehab
R	Kultur, nöje och fritid	ATGs spelverksamhet, evenemangsanläggningar
S	Annan serviceverksamhet	Veterinär
T	Förvärvsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk	

3. Metod och Data

Detta avsnitt definierar och beskriver inledningsvis den samhällsekonomiska modell som används för att beräkna storleken på hästnäringen i Sverige. Därefter ges en övergripande beskrivning av modellens nyckelkomponenter samt det datamaterial som ligger till grund för att i praktiken uppskatta hästnäringens storlek på såväl nationell som regional nivå. För en översiktlig beskrivning av BI-lösningen hänvisas till appendix 1.

3.1 Samhällsekonomisk modell för hästnäringen i Sverige

Grundstrukturen för den samhällsekonomiska modellen är gjord för att kunna beräkna volym och effekter på både regional- och nationell nivå samt för att vara förenlig med utgiftsmetoden för BNP-beräkningar. Den samhällsekonomiska modellen kan således betecknas följande:

Hushållens konsumtionsutgifter kopplat till häst (C^h) + Offentliga konsumtionsutgifter kopplat till häst (G^h) + Bruttoinvesteringar kopplat till häst (I^h) + Export av häst (X^h) – Import av häst (I^h),

Med utgångspunkt i definitionen av hästnäringen i föregående avsnitt så får modellen två huvudsakliga delar; direkta och indirekta hästrelaterade konsumtionsutgifter. Direkta konsumtionsutgifter uppstår kopplade till en enskild häst (ex.vis foder, veterinärvård, hovslageri) medan indirekta konsumtionsutgifter, såsom spel på hästar, media och journalistik, inte nödvändigtvis kan kopplas till en enskild häst.

Hushållens direkta konsumtionsutgifter kopplat till häst (C^h) innefattar således all den konsumtion som kan kopplas till en häst. Modellen specificerar därmed de ekonomiska aktiviteter som ska bokföras på satellitkontot ”Hästnäringen”:

C^h Alt.message + C^h Apotek + C^h Avel_uppfödning + C^h FoderStrö + C^h Försäkringstjänster + C^h Hovslageri + C^h Inackord. + C^h Kör_Ridtjänst + C^h Rese_transporttj + C^h Slakt_sluth + C^h TillFoder_vit. + C^h Tränartjänst + C^h Trän_lektionstjänst. + C^h Varor_utrustning + C^h Veterinär_vacc

De indirekta konsumtionsutgifterna går in i modellen som klumpposter:

C^h Media_journalistik + C^h Rest_event + C^h Spel . Därutöver tillkommer även bruttoinvesteringar inom hästnäringens företag: I^h Hästar + I^h Fordon_trail + I^h Sulky_vagn samt offentliga utgifter G^h Hästrehab + G^h Utbildning och nettot av Export och import av såväl hästar som hästrelaterade varor och tjänster X^h Varor_tjänster – M^h Varor_tjänster. Tabell 3 sammanfattar fördelningen för de olika delarna på nämnda kategorier.

Tabell 3. Beskrivning av modellens ingående delar: konsumtion, investeringar, export och import

Direkt konsumtionskategori	Indirekt konsumtionskategori
Alternativbehandling och hästmassage - $C^{hAlt\_massage}$	Media och journalistik inom häst - $C^{hMedia\_journalistik}$
Apoteksvaror (inkl.avmaskning) - $C^{hApotek}$	Restaurang och evenemangskonsumtion - C^{hRest_event}
Avel och uppfödning - $C^{hAvel\_uppfödning}$	Spel på hästar - C^{hSpel}
Foder och ströprodukter - $C^{hFoderStrö}$	Offentliga utgifter
Hovslageri - $C^{hHovslageri}$	Hästrehab - $G^{hHästrehab}$
Inackorderingstjänster - $C^{hInackord}$	Utbildningsverksamhet häst - $G^{hUtbildning}$
Kör- och ridtjänster - $C^{hKör\_Ridtjänst}$	Bruttoinvesteringar
Rese- och transporttjänster - $C^{hRese\_transporttj}$	Hästar i näringsverksamhet $I^{hHästar}$
Tilläggsfoder och vitaminer - $C^{hTillFoder\_vit.}$	Hästfordon, släp, trailers - $I^{hFordon\_trail}$
Tränartjänster - $C^{hTränartjänst}$	Sulky och vagnar - I^{hSulky_vagn}
Tränings- och lektionstjänster - $C^{hTrän\_lektionstjänst}$	Export relaterat till häst
Varor och hästutrustning - $C^{hVaror\_utrustning}$	Export av häst - $X^{hVaror\_tjänster}$
Veterinär- och vaccinationstjänster - $C^{hVeterinär\_vacc}$	Import relaterat till häst
	Import av häst - $M^{hVaror\_tjänster}$

3.2 Antal hästar i Sverige

Antal hästar i modellens beräkning av de samhällsekonomiska effekterna av hästnäringen baseras på uppgifter från den senaste hästskattningen som genomfördes av Jordbruksverket i juni 2016 (Statens Jordbruksverk, 2017). Flera datakällor användes för att skatta hästantalet i Sverige uppdelat länsvis. Främsta källan utgjordes av svar på en enkätfråga om hur många hästar som befann sig på aktuell fastighet vid tidpunkten 2 juni 2016. Enkäten hade flera delpopulationer, dels alla registrerade jord-och lantbruksfastigheter i Sverige, dels icke-jord eller lantbruksfastigheter i Sverige. Därutöver undersöktes ett stort urval av landets ridskolor och turridningsföretag. Även djurskyddskontrollregistret användes för kompletterande studier inom 17 av Sveriges storstadskommuner.

För att fördela hästar på kommun- och länsnivå används viktningssuppgifter som SJV tagit fram under Hästskattning 2016. I hästskattningen finns redovisade uppgifter för antal hästar på varje ställe som deltagit i skattningen (jordbruksfastighet, ridskola etc.) samt så kallad uppräkningsfaktor, som tar hänsyn till de olika strata i delpopulationerna.

Antal hästar per län enligt hästskattningen visas i tabell 4. Skåne- och Västra Götalands län är de två länen med högst antal hästar, 56 400 och 58 000 hästar respektive. Därefter följer Stockholms

län med 27 400 hästar. Gotlands län och Norrbottens län är de län som beräknas ha minst antal hästar, 5 900 respektive 5 700 hästar.

Tabell 4. Antal hästar i Sverige uppdelat per län

LÄN	ANTAL HÄSTAR
Stockholm	27 400
Uppsala	16 600
Södermanland	8 400
Östergötland	15 500
Jönköping	18 900
Kronoberg	13 800
Kalmar	14 700
Gotland	5 900
Blekinge	7 400
Skåne	58 100
Halland	18 600
Västra Götaland	56 400
Värmland	11 900
Örebro	11 900
Västmanland	9 900
Dalarnas	18 800
Gävleborg	11 700
Västernorrland	7 200
Jämtlands	7 000
Västerbotten	9 700
Norrbotten	5 700
TOTALT	355 500

3.3 Hästindelningen i grupper baserat på hästtyp

För att fördela det totala antalet hästar i olika hästtyper så används för närvarande resultaten från Jordbruksverkets så kallade ”fördjupade hästundersökning”; Hästhållning i Sverige 2016¹ (Statens jordbruksverk, 2018). Jordbruksverkets rapport skiljer mellan åtta olika undergrupper av hästar, samma indelning följs till denna modell med två undantag - gruppen *Shetlandshästar* aggregeras ihop med gruppen *Svensk Ridponny*, och gruppen *Andra kallblodiga hästar* aggregeras med gruppen *Andra hästar*. De siffror som finns redovisade i BI-verktyget och som används i rapportens beräkningar redovisas i tabell 5 nedan.

¹ Material ingående i undersökningen Hästhållning i Sverige 2016 blev tillgänglig för projektet relativt sent under projektet. När vi analyserat dessa data i kombination med avelsorganisationers registerdata är det troligt att indelning i raser och användning kan komma att revideras för att sammanväga information från dessa källor.

Tabell 5. Indelning av hästantalet i undergrupper

HÄSTUNDERGRUPPER Hästhållning i Sverige 2016 (Statens jordbruksverk, 2018)	HÄSTUNDERGRUPPER Samhällsekonomiska effekter av hästnäringen (Högskolan Dalarna, 2017)	ANTAL
Amerikanska raser (SAAHR)		9 203
Arabiskt fullblod		5 420
Connemara		3 598
Engelskt fullblod		8 991
Fjordhäst		3 520
Gotlandsruss		8 826
Islandshäst		25 876
Kallblodig travhäst		12 097
Korsningar (okänd ras)		38 582
Nordsvensk brukshäst		7 621
Shetlandspanny		21 633
Svensk Ridponny		7 814
Svenska Ardennhästen		6 977
Svenska New Forest		4 715
Svenskt varmblood (SWB)		93 842
Varmblodig travhäst		63 464
Welsh and Cob		14 524
Övriga raser		18 797
Total		355 500

Not. Tabell reviderad p.g.a. tryckfel i förhållande till rapportens första version.

Som sammanfattats i tabell 5 är *Svenskt varmblood (SWB)*, med strax under 94 000 hästar, den största undergruppen i undersökningen Hästhållning i Sverige 2016 (Jordbruksverket, 2018). Den näst största undergruppen är gruppen *Varmblodig travhäst* med dryga 63 000 hästar följt av gruppen korsningar (okänd ras). När vi jämför dessa undergrupper från Jordbruksverkets undersökning mot avelsorganisationernas register så framstår det som att några hästtyper kan var överskattade medan andra kan vara underskattade. Antalet Svenskt varmblood (SWB) kan exempelvis vara överskattat i Jordbruksverkets undersökning då enkäten var utformad så att t ex hästägare med Varmblodig travhäst som används till fritidsridning mycket möjligt kan ha svarat att de har en varmblodig ridhäst när hästen egentligen är registrerad som en Varmblodig travhäst.

3.4 Hästindelningen i grupper baserat på livsfas

Då vi vet att hästar går genom olika faser i livet, vilket innebär att dess konsumtions- och produktionsvärde varierar, har vi i modellstrukturen valt att dela upp hästarna i ett antal undergrupper baserat på livsfas: *avelsto*, *avelshingst*, *unghäst*, *aktiv häst* samt *äldre häst*. Tidigare studier kring avel och uppfödning i Sverige ger stöd för en uppdelning i grupperna *avelsto* samt *avelshingst* (HNS 2017). *Unghäst* avgränsas till ålder från 6 mån-18 mån, vilket innebär att hästar flyttas upp till kategori aktiv häst f.o.m det år de fyller 2 år. Aktiva hästar och äldre hästar är mer

grovhuggna. Till exempel kan vi konstatera att gruppen *aktiv häst* baserat enbart på ålder har brister bland annat på grund av att åldern i sig inte är en garanti att hästen är aktiv i avseendet att den tävlas och tränas. Ytterligare analyser och undersökningar krävs för att finjustera denna indelning. Vissa hästtyper såsom trav och galopp har tävlingsålder 2-10 år (12år för hingstar och valacker samt kallblodiga ston-15år för kallblodiga hingstar och valacker) medan andra hästtyper kan anses aktiva långt över 20 år (hoppning, körning, dressyr m.fl.).

Antal hästar i respektive grupp baserat på livsfas redovisas i tabell 6. Den största gruppen, *aktiv häst*, omfattar drygt 159 000 hästar, dvs. hästar i åldern ca 1,5 år upp till och med 19 år.

Tabell 6. Beskrivning av modellens livsfas-indelningar samt antal hästar i respektive grupp

GRUPP	BESKRIVNING AV LIVSFAS	ANTAL
Aktiv häst	Hästar i ålder 1,5 - 19 år	159 401
Aktiv häst A-träning	Hästar i A-träning	8 675
Aktiv häst B-träning	Hästar i B-träning	9 578
Äldre häst	Hästar i ålder 20 år och äldre + ej tävlingsregistrerade hästar tillhörande trav och galopp	133 773
Avelshingst	Registrerade avelshingstar	1 604
Avelsston	Ston som används i avel	13 292
Unghäst	Hästar i ålder 6 månader - 1,5 år	29 177
Total		355 500

Not. Tabell reviderad för att förtydliga uppdelningen i förhållande till BI-verktyget.

Beräkningen av antal hästar i olika grupper baserat på livsfas är framtagen med hjälp av rapporten Hästar och uppfödare i Sverige 2016 (HNS, 2017). En mer utförlig beskrivning av hur överväganden för varje hästgrupp redovisas i tabell 7 nedan.

Tabell 7. Hästindelningen baserat på livsfas

Aktivitetstyp	Beskrivning av nuläge	Kommentar
Avelsston	<p>Antal avelsston i modellen är baserad på uppgifter om antal betäckta ston år 2016, som finns i publikationen "Hästar och uppfödare i Sverige 2016" (HNS, 2017).</p> <p>Antal avelsston för olika hästraser (såsom varmblodigt travare, kallblodigt travare, galopphest, ridhäst etc.) har summerats till antal avelsston på nationell nivå.</p>	Förfarandet innebär ett antagande om att andelen avelsston mellan olika raser är konstant och att antalet avelsston är proportionellt till antalet hästar på länsnivå.

	Därefter beräknades andel avelston inom hästpopulationen på nationell nivå och denna andel använd på länsnivå för alla hästraser.	
Avelshingst	<p>Antal avelshingstar i modellen är baserat på uppgifter om antal avelshingstar bland varmblodiga hästar år 2016 från "Hästar och uppfödare i Sverige 2016" (HNS, 2017), samt från varm-och kallblodiga travhästar.</p> <p>Beräkningen utgår från dessa två raser för att de redovisar hingstar stationerade i Sverige. Vilket inte görs för de andra raserna. På basis av dessa två hästtyper skattas en andel på nationell nivå. Denna andel används sedan även på de andra hästtyperna i rapporten.</p>	Statistik kring antal avelshingstar försvårat av faktum att en del av inseminationen sker med hjälp av fryst sperma från hingstar stationerade i utlandet. Fördjupade studier krävs för att på ett korrekt sätt uppskatta antalet avelshingstar stationerade i Sverige för samtliga hästtyper.
Unghäst	Antal unghästar i modellen beräknades baserat på uppgifter om antal betäcka ston år 2016, från publikationen "Hästar och uppfödare i Sverige" (2017).	
<p>Aktiv häst</p> <p>Aktiv häst i A-träning, Aktiv häst i B-träning</p>	<p>Beräkning av antalet aktiva hästar baseras på antalet hästar i ålder 1.5 år till och med 19 år enligt "Hästar och uppfödare i Sverige 2016" (HNS, 2017).</p> <p>Hästar inom typen trav-och galopp hästar som finns upptagna i träning har baserat på registerdata från dessa organisationer fått egen klassificering Aktiv häst i A-träning samt Aktiv häst i B-träning</p>	Åldersindelningen för aktiv kan varieras för olika typer av hästar när tillräcklig data finns. Fördjupade studier krävs.
Äldre häst	Hästar 20 år och äldre, skattades med hjälp av uppgiften att det år 2016 fanns 266 100 hästar som var yngre än 20 år. I denna kategori återfinns även de trav-och galopp hästar som inte längre är i tävlingsför ålder.	Detta är den grupp som är svårast att uppskatta från befintlig data över hästar i Sverige. Befintliga register innehåller sannolikt ett antal döda hästar. I dagsläget beräknas antalet äldre hästar i Sverige som en residual till övriga hästtyper.

3.5 Skattningar av värdet på konsumtion och investeringar

För att skatta storleken på de tidigare listade konsumtions- och investeringsposterna i modellen används ett antal datakällor och angreppssätt. Det förekommer såväl registerdata som vedertagna kalkylvärden, indata från enkätstudier samt från Delhipanel. Här nedan ges en kort beskrivning av de datakällor som används. Appendix 1 ger en mer detaljerad beskrivning av underlag till modellens skattningar.

Registerdata över faktiska transaktioner har används som underlag för att skatta konsumtion av hästägare till hästar i A-träning inom travsporten. Kalkylvärden från det jordbruksekonomiska systemet Agriwise har används som bas för flera av de volymer av konsumtionsvaror som härrör drift och underhåll av hästar och hästanläggningar. Priser har uppdaterats med hjälp av särskilda studier. Två större enkätstudier används för att skatta genomsnittsvärden för konsumtion av varor och tjänster. Delphi-metoden (expertpanel) har används för att göra rimlighetsbedömningar av de några av de ingångsvärden som skattats med hjälp av andra datakällor.

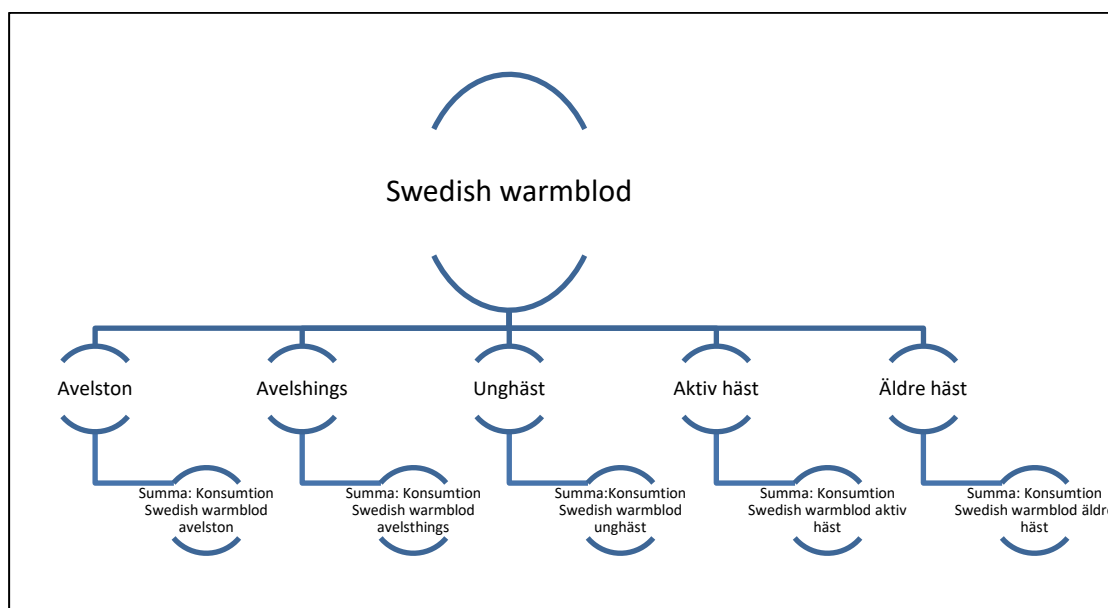
3.6.1. Konsumtion och investeringar direkt kopplade till en häst

En av de förmodligen mest tillförlitliga datakällorna är registerdata från travtränarnas debiteringssystem (TDS). TDS är ett centraliserat faktureringsystem som innefattar en stor del av de av intäkter och kostnadstransaktioner som sker mellan tränare och hästägare.

En annan del av underlaget för skattning av konsumtion och investeringar kopplade till en enskild häst utgörs av resultatet från två större enkätstudier till hästägare och hästintresserade personer. Den ena studien genomfördes som en webenkät till ett urval av följare av HNS facebookside. Enkäten låg öppen mellan 26 mars t.o.m. 3 april år 2018. Totalt inkom 875 svar från de 1 345 följarna. Den andra studien genomfördes med besökare vid två större hästsportevenemang som respondenter. Evenemangen var Sweden International Horse Show på Friends Arena i Stockholm den 30/11-3/12 2017 samt Eurohorsemässan i anslutning till Gothenburg Horse Show i Göteborg den 22-25 februari 2018. Resultatet från dessa undersökningar har kompletterats med en rimlighetsbedömning av kostnader och konsumtionsposter med hjälp av delphi-metoden, dvs. en expertpanel som har gjort rimlighetsuppskattningar av storleken för kostnader kopplat till att hålla en häst, exempelvis hovslageritjänster och utrustning.

Flera av konsumtionsposterna kopplade till foder och drift under olika livsfaser av häst bygger på grunddata ur Agriwise databas (<http://www.agriwise.org/>). Modellens struktur tillåter separata

värden för konsumtionen inom varje livsfaskategori (tabell 4), hästundergrupp (tabell 3) samt aktivitet (t.ex. häst i A-träning). Beroende på om en häst ingår i näringsverksamhet eller inte så kan modellen även tillåta att vissa hästar har både kostnader och investeringar kopplade till sig. Till exempel är inköp av en häst ett tydligt exempel där vi till modellen behöver skilja på vad som räknas som årlig konsumtion och vad som räknas som investering. Inköp av en häst som privatperson räknas i enlighet med NR:s principer som direkt konsumtion. Inköp av en häst till näringsverksamhet räknas däremot som en investering där den årliga avskrivningen blir den summa vilken i modellen inkluderas som en årlig bruttoinvestering.

Figur 1: Illustration av summering av konsumtion för Swedish warmblod.

De existerande beräkningsmallarna i Agriwise redovisar utgifter och intäkter för rasen varmblodig travhäst. Dessa mallar ligger till grund för att skapa kalkylunderlag för alla hästundergrupper samt livsfas och aktivitet. De kalkylunderlag som tillämpas i modellen inkluderar ett antal konsumtionsposter som är desamma för alla hästundergrupper. Tabell 8 redovisar exempel på modellens kalkylunderlag för olika livsfas, hästundergrupper och aktiviteter för konsumtionsposter som skiljer sig mellan hästundergrupper. Kalkylunderlag för övriga hästundergrupper återfinns i Appendix 1, tabell A3.

Tabell 8. Kalkylunderlag för modellens olika hästtyper, anpassade från Agriwise

HÄSTUNDERGRUPP	LIVSFAS	AKTIVITET	AGRIWISE	BI-KALKYLUNDERLAG	
Varmblodig travhäst	Avelsto		Avelston varmblood	Inköpspris ston Fölavgift Språngavgift	
	Avelshingst		Hingst varmblood	Inköpspris hingst Fölavgift Språngavgift	
	Unghäst		Uppfödning varmblood, 6-18 månader	Inköpspris föl Försäljningspris unghäst	
	Aktiv häst		I proffsträning	Hästhållning varmblood	Inköpspris häst Träningsavgift
			Ej i träning	Hästhållning varmblood	Inköpspris häst
	Äldre häst			Hästhållning varmblood	Inköpspris häst Veterinär

3.6.2. Konsumtion och investeringar inte direkt kopplade till en häst

Konsumtion och investeringar som inte direkt kan kopplas till en enskild häst redovisas i modellen separat. Den största posten under denna kategori är spel och administration. Andra poster är utbildning och forskning samt media och journalistik. Även inom denna kategori sker konsumtion och investeringar spritt över landets olika regioner. I denna första version av BI-modellen har ett antal ekonomiska aktiviteter fördelats ut regionalt där så varit möjligt baserat på tillgänglig data. Mer detaljerad information om modellens datakällor och utvecklings- samt uppdateringsbehov av dessa inför uppdatering och följande skattningar av hästnäringens samhällsekonomiska effekter återfinns i Appendix 2.

4. Resultat

4.1 Samhällsekonomisk effekt av hästnäringen på nationell nivå

Resultaten från modellens punktskattning av hästnäringens samhällsekonomiska effekter framgår av tabell 9. För värdeåret 2016 uppskattas hushållens privata konsumtion av hästrelaterade varor och tjänster, inklusive spel på hästar, uppgå till ca 40,2 miljarder kronor. Räknar vi bort momsinsbetalningar och spelskatt om 6,2 miljarder kronor samt de delar av ATGs omsättning som är pris-och uppfödarmedel, vilka antas användas av hushåll och företag för köp av varor och tjänster inom hästnäringen, kvarstår 31,3 miljarder kronor som utgör den direkta omsättningen inom hästnäringens verksamheter. Siffran över hästnäringens direkta omsättning är dock behäftad med osäkerhet. En stor komponent i modellen är multiplikationen av genomsnittliga årliga

konsumtionsutgifter/häst med totala antalet hästar i Sverige. Med hänsyn tagen till att antalet hästar i Sverige är skattad med osäkerhet (medelfel om ca 4,9%) så ger detta ett 95%-igt konfidensintervall för den direkta omsättningen om +/- 1 836 miljarder kronor, vilket innebär att den riktiga omsättningen med 95% sannolikhet ligger i intervallet 29 477 miljarder kronor – 33 149 miljarder kronor.

Tabell 9. Sammanfattning av hästnäringens samhällsekonomi på nationell nivå för 2016

Konsumtionskategori	Omsättning, Mkr	Moms, Mkr	Total, Mkr	SyI*	Uppskattat antal Helårssysselsatta
Evenemangsarenor					
Spel ¹	9 191,0	1 441,0	13 277,0	0,00	0,0
Försäljning och restaurang	155,9	39,0	194,8	0,80	155,9
Uthyrning ¹	595,0	14,5	609,5	0,30	182,8
Hästnäringen verksamheter					
Alternativbehandling och hästmassage	585,2	146,3	731,4	1,5	1 097,2
Apoteksvaror (inkl.avmaskning)	245,3	61,3	306,6	0,3	92,0
Avel och uppfödning	1 338,7	334,7	1 673,4	0,6	1 004,0
Foder-och ströproduktion	2 882,0	720,5	3 602,5	0,6	2 233,6
Försäkringstjänster	630,2	0,0	630,2	0,3	189,1
Hovslageri	1 551,6	387,9	1 939,5	1,1	2 055,8
Inackorderingsverksamhet	3 774,2	943,6	4 717,8	0,3	1 415,3
Kör-och ridtjänster (provision)	79,7	19,9	99,6	1,5	149,4
Rese-och transporttjänster	640,1	160,0	800,1	0,2	160,0
Sluthantering och slakt	61,2	15,3	76,5	0,3	23,0
Tilläggsfoder och vitaminproduktion	148,0	37,0	185,0	0,3	55,5
Tränartjänster	1 080,2	270,1	1 350,3	1,5	2 025,4
Tränings-och lektionstjänster	1 600,3	400,1	2 000,4	1,5	3 000,6
Varor och utrustning	3 291,3	822,8	4 114,1	0,3	1 234,2
Veterinär- och vaccinationstjänster	1 358,3	339,6	1 697,9	0,7	1 188,6
Övrigt					
Media och journalistik	376,0	40,0	416,0	0,30	124,8
Speladministration och marknad ¹	1 503,0	0,0	1 503,0	0,20	300,6
Utbildning ¹	226,00	44,00	270,00	0,80	216,0
Total	31 313,1	6 237,4	40 195,6		16 903,7

¹ Omsättningen på spel på hästar via ATG var år 2016: 13 277 Mkr. Av dessa gick 9 191 Mkr tillbaka till spelarna i form av vinster. 1 441 miljoner gick till stadskassan i form av skatt. Den del av totala omsättningen som är relevant att inkludera i modellen fördelar sig enligt följande: Utbildning och forskning 50 Mkr, medel till trav-och galopprenorna 537 Mkr, Media och journalistik 216 Mkr, Speladministration och marknad: 1 503 Mkr. Dessa summor är adderade i modellen utan moms då den redan inkluderas i totala spelomsättningen.

* SyI= sysselsättning som skapas av en miljon kronor i omsättning

4.1 Hästnäringen i relation till BNP

För att sätta hästnäringens i relation till BNP kan inte alla delar av den direkta omsättningen som redovisade i tabell 9 räknas in. Den del av spelomsättningen inom ATG som utgör en transferering av pengar tillbaka till spelarna i form av vinster behöver räknas bort. Summerat över alla verksamheter så är summan 22 122,1 miljoner kronor den relevanta att sätta i relation till BNP. Satt i relation till BNP för Sverige 2016 (4 405 miljarder kronor) utgör Hästnäringen 0,502 procent av den svenska bruttonationalprodukten för år 2016.

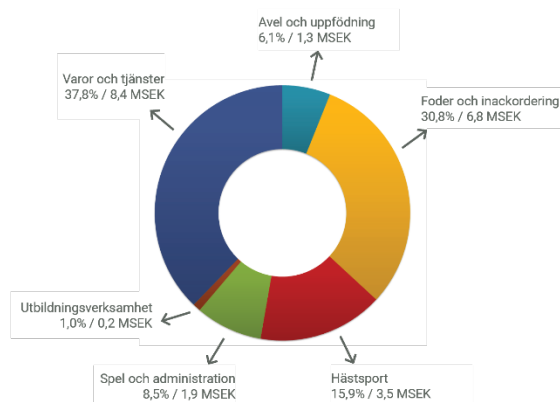
Tabell 10 sammanfattar bidraget till BNP för de delområden som definierar hästnäringens verksamheter (tabell 1). Noteras ska att ridskolornas verksamhet inte särredovisas i denna version av modellen utan ingår under kategorin varor och tjänster (hushållens köp av ridskoletjänster).

Tabell 10. Fördelning av bidraget till BNP på hästnäringens verksamheter, miljoner kronor

Varor och tjänster	8 363,1
Alternativbehandling och hästmassage	585,2
Apoteksvaror (inkl.avmaskning)	245,3
Försäkringstjänster	630,2
Rese-och transporttjänster	640,1
Hovslageri	1 551,6
Varor och utrustning	3 291,3
Veterinär- och vaccinationstjänster	1 358,3
Sluthantering och slakt	61,2
Avel och uppfödning	1 338,7
Avel och uppfödning	1 338,7
Foder och Inackordering	6 804,2
Foder-och ströproduktion	2 882,0
Inackorderingsverksamhet	3 774,2
Tilläggsfoder och vitaminproduktion	148,0
Hästsport	3 511,0
Kör-och ridtjänster (provision)	79,7
Tränartjänster	1 080,2
Tränings-och lektionstjänster	1 600,3
Uthyring	595,0
Försäljning och restaurang	155,9
Utbildningsverksamhet	226,0
Utbildning och forskning	226,0
Spel och administration	1 879,0
Media och journalistic	376,0
Speladministration och marknad	1 503,0
Totalt för hästnäringen	22 122,1

Figur 2 nedan illustrerar hästnäringens verksamheter i relation till BNP i ett cirkeldiagram.

Den största posten utgörs av konsumtion av varor och tjänster med 37,8 procent följt av bidraget från foder och inackorderingsverksamhet som utgör ca 31 procent.

Figur 2: Fördelning av Hästnäringens andel av BNP på delområden, i procent

I jämförelse med tidigare studie av hästnäringen av Johansson m.fl. (2004) kan noteras att bidraget till BNP ökat från 0,34 procent (skattningar på år 2002) till denna studies 0,50 procent. Det ska dock noteras att antalet hästar har ökat i Sverige från år 2002 till år 2016. Resultaten i studien från 2004 baseras på att det då fanns ca 250.000 hästar i Sverige. Om vi räknar om BNP bidraget/ häst gav det för år 2002 en summa om 31 964 kronor/ häst (7 991 000 000/250 000). Motsvarande beräkning på 2016-års siffror (22 122 100 000/355 500) ger 62 227 kronor/häst. BNP bidraget/ häst har således ökat i absoluta tal. Då tillvägagångssättet skiljer sig något åt mellan studierna är det inte meningsfullt att göra statistiska test av skillnader mellan hästens relativa betydelse för BNP.

4.2 Skattning av hästnäringens storlek på regional nivå

Skattningarna av hästnäringens storlek på regional nivå presenteras och visualiseras bäst med det BI-verktyg som skapats för att presentera modellens resultat. Via BI-verktyget kan användaren själv filtrera och sortera resultat baserat på till exempel ett enskilt län eller för en delkategori av hästnäringen. Se vidare: <https://hastnaringen-i-siffror.se/Default.aspx>.

4.3 Spridningseffekter av hästnäringen i ekonomin

Ett antal tidigare studier över hästnäringens samhällsekonomi i Sverige har med hjälp av input-output metodik skattat spridningseffekter baserat på hästnäringens direkta omsättning. Johansson m.fl. (2004) använde två typer av multiplikatorer för att visa på hästnäringens spridningseffekter

(indirekta och inducerade effekter) i samhällsekonomin. En så kallad typ 1 multiplikator (första ledets multiplikator) om 1,5 användes som genomsnittligt värde för att beskriva hästnäringens indirekta effekter. En typ 2 multiplikator (totaleffekten) om 2,3 användes som genomsnittligt värde för hästnäringen som helhet i beräkandet av den totala effekten. Skillnaden mellan typ 1 och typ 2 effekterna utgör de inducerade effekterna. Även sysselsättningen påverkas av spridningseffekterna på liknande sätt, vilket beskrivs i avsnitt 4.4 (för vidare resonemang se Johansson m.fl. 2004).

Använder vi multiplikatorerna på samma sätt som i Johansson m.fl (2004) skulle det innebära en totaleffekt av hästnäringen i samhällsekonomin om 72 019 miljoner kronor ($2,3 \times 31\,313$ miljoner kronor). Av dessa skulle 15 656 miljoner utgöra indirekta effekter (typ 1) och således 25 050 miljoner utgöra inducerade effekter.

4.4 Skattning av sysselsättning inom hästnäringen

Utifrån modellens skattade direkta omsättning kan hästnäringens sysselsättning beskrivas och uppskattas med hjälp av schablonmässiga sysselsättningsintensiteter (SyI) för de olika verksamhetsgrenarna. SyI definieras som antal skapade helårssysselsättningar (HÅS, årsarbetskrafter) per omsatt miljon kronor. Olika verksamhetsgrenar inom hästnäringen har olika SyI. Tabell 8 visar att antalet helårssysselsättningar skattas till 16 903 HÅS för år 2016. Denna siffra kan exempelvis jämföras med Jordbruksverkets skattningar 2016 (Jordbruksverket, 2018), där antalet helårsarbetskrafter skattades till ca 15 000 med ett medelfel på 13 procent. Osäkerheten i skattningarna innebär att det sanna antalet helårsarbetskrafter enligt Jordbruksverkets studie skulle ligga i intervallet 11 200 – 18 800 (95%- konfidensintervall).

Motsvarande tillämpning av multiplikatorer som för omsättningen ovan görs för att kunna jämföra med resultaten från Johansson m.fl. (2004). Typ 1 multiplikator för sysselsättning ger att direkta och indirekta spridningseffekter summerar till 25 354 helårssysselsättningar ($16\,903 \times 1,5$). Totaleffekten på sysselsättningen (direkta+ indirekta+ inducerade) ger ($16\,903 \times 2,3$) 38 877 helårssysselsättningar. Det senare ska jämföras med den uppskattning av hästnäringens totala sysselsättningseffekt från Johansson m.fl. (2004) som uppgick till 28 398 helårssysselsättningar.

5 Slutsatser och diskussion

Denna rapport sammanfattar skattningar från den första versionen av den samhällsekonomiska modell med tillhörande BI-lösning inkluderat det BI-verktyg som utvecklats för att beskriva hästnäringen i Sverige såväl nationellt som regionalt. Hästnäringens direkta omsättning på nationell nivå skattas i modellen till 31,3 miljarder kronor inkluderat spelet på hästar för år 2016. Denna omsättning beräknas generera dryga 17.000 helårssysselsättningar. Därutöver beräknas hästnäringen generera direkta skatter till statskassan om dryga 6 miljarder kronor. Satt i relation till BNP så uppskattas hästnäringens andel till cirka 0,5 procent. Detta resultat pekar på en ökning av hästnäringens betydelse i den svenska ekonomin sett i relation till tidigare genomförda studier som skattat hästnäringens bidrag till BNP till 0,34 procent (Johansson m.fl., 2004).

Resultaten från denna studie i relation till tidigare års studier pekar också på att kategorin varor och tjänster har ökat i förhållande till andra delverksamheter inom näringen. Det ska dock noteras att principerna för beräkning mellan tidigare genomförda studier (Johansson m.fl. 2004) och denna skiljer sig något åt varför skillnader inte kan betecknas vara statistisk säkerställda. Den typen av resultat där hästnäringen kan följas över tid blir däremot möjlig efter kommande års skattning av den samhällsekonomiska modellen är genomförda (prel. på 2018-års data).

Modellen är den första i sitt slag som beskriver konsumtion och sysselsättning på regional nivå med hjälp av en sammanhängande BI-lösning. Rapporten presenterar resultat från den första versionen av modellen med skattningar, vilket innebär att ett antal av modellens parametrar är desamma på regional nivå. När modellen utvecklas och uppdateras med nya samt förfinade datakällor kommer flera parametrar kunna variera för att ta hänsyn till regionala variationer i konsumtion. När det gäller variation i konsumtion beroende på typ av hästanvändning innehåller första versionen detaljerad uppdelning endast för de hästar som används inom trav- och galopp. Detta beroende på att det endast är för denna kategori som det i dagsläget finns tillgång till säkra datakällor. När modellen utvecklas och förfinas är avsikten att inkludera beskrivning kring fler hästundergrupper och aktiviteter för att kunna bryta ut och särredovisa dessa.

Det ska noteras att i modellens första version bygger flera av utgiftsposterna för årlig konsumtion kopplat till en enskild häst på tre större enkätstudier riktade till hästägare och hästintresserade människor. Därefter har rimlighetsbedömningar av dessa från med hjälp av delphimetoden. Modellen avses utvecklas och kompletteras i takt med att ytterligare data blir tillgänglig. Det rör sig i första hand om detaljerade företagsdata, data över ridskolornas regionala aktiviteter samt data

från pågående forskningsstudier. Det kan även röra sig om ytterligare riktade studier av en särskild hästundergrupp, användarkategori eller för ett särskilt län.

Det kan även noteras att modellens skattning är gjord med utgångspunkt i hur nationalräkenskaper för ett land genomförs och är därmed jämförbar med utgiftsmetoden för att beräkna BNP. Detta innebär en summering av privat konsumtion, företagens investeringar samt offentliga utgifter som definitionsmässigt kan relateras till hästnäringen. Kommande utvidgning av modellen förväntas även inkludera tydligare skattning och redovisning av hästnäringens bidrag till näringsgrenar kategoriserade i NR-systemet.

Källförteckning

- Agriwise (2018) .<http://www.agriwise.org/Databoken/databok2k18/kalkyler2018/kalkyler.aspx> (accessed 2018 -08- 20)
- Andersson, J. Gahne, K. och Gevert, D. (2018). Resource management -A multiple case study of resource management in Swedish equine boarding businesses, Degree thesis No 1167 • ISSN 1401-4084, Advanced level Agricultural Programme – Economics and Management, SLU, Uppsala
- Andersson, H., Gren, I-M. and Pettersson, T. (2016). *Wild Boar and Farming in Sweden – An Assessment of the Costs*. Working paper 2016:10, Department of Economics, Swedish University of Agricultural Economics, Uppsala, Sweden. Available at <https://pub.epsilon.slu.se/13993/> (accessed February 26, 2018).
- Asheim, L.-J., Surry, Y., Andersson, H., (2014) Tillväxtpotentialer i den norska och den svenska hästsektorn ur ett nationellt och regionalt perspektiv. Slutrapportering av projekt finansierat av Stiftelsen Hästforskning.
- Cressent, M. och Jez, C., (2013). The French horse industry at present, *Advances in Animal Bioscience* 4:s2, sid. 54-65.
- Dwyer, L., Forsyth, P., and Dwyer, W. (2010). *Tourism Economics and Policy*. Buffalo, NY: Channel View Publications.
- Heldt, T. (2014). Regionalekonomisk betydelse av travsporten: Exemplet Dalatravet Rättvik, Working papers in transport, tourism, information technology and microdata analysis, No. 2014:16, Dalarna University, Borlänge.
- Heldt, T. (2015). Tourism Economic Impact of a Horse Race Venue: The case of Harness racing at DalaTravet Rättvik, Sweden. Paper presented at the 24th Nordic Symposium in Tourism and Hospitality Research, Reykjavik, Iceland Oct.1st-3rd, 2015.
- Hess, S.H., Surry, Y., Kron. R., Liljenstolpe, C., Lindberg, G. and Andersson, H. (2014) A hedonic analysis of the price for horse riding lessons in Sweden. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 7-8: 65-74.
- Johansson, D., Andersson, H. och Hedberg (2004). Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige, rapport Sveriges Lantbruks Universitet, Uppsala.
- Liljenstolpe, C. (2009). Horses in Europe. Report from Swedish University of Agricultural Sciences, report for the –EU Equus 2009 conference.
- Lindberg, G., Spissoy, A. and Surry, Y. (2014). Input-Output Analysis of Swedish and Norwegian Horse Sectors: Modelling Socio-Economic Impacts of Equine Activities. Book chapter to appear in Vial, C. and Evans, G. (eds.) *The New Equine Economy in the 21st Century*- WUP.
- Rephann, T.J., (2011). The economic impact of the horse industry in Virginia, Center for Economic and Policy studies, University of Virginia. Report for the Virginia horse industry board.
- Heldt, Tobias och Lena Nerhagen (2007). Turismens samhällsekonomiska betydelse, i Bohlin och Elbe (red) *Utveckla turistdestinationer – ett svenskt perspektiv*, Uppsala: Uppsala publishing house.
- HNS (2013). Hästar och uppfödare i Sverige: en sammanställning av nyckeltal för svensk hästuppfödning för åren 2009-2013, Rapport från Hästnäringens Nationella Stiftelse, Stockholm.
- HNS (2015). Morgondagens hästjobb och utbildning. Rapport från Hästnäringens Nationella Stiftelse.

- HNS (2017). Hästar och uppfödare i Sverige: nyckeltal för svensk hästuppfödning under åren 2012-2016, Rapport från Hästnäringens Nationella Stiftelse, Stockholm.
- Statens Jordbruksverk (2017). Statistiskt meddelade JO 39SM1701
<http://www.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/Amnesomraden/Statistik,%20fakta/Priser%20och%20prisindex/JO39/JO39SM1701/JO39SM1701.pdf> (accessed 2018-08-20)
- Statens Jordbruksverk (2018). Hästhållning i Sverige, Rapport 2018:12.
- Statens Jordbruksverk (2017). Hästar och anläggningar med häst 2016. JO 0107,
https://www.scb.se/contentassets/44acf0ef699e4e39ae8e0c5d84c51cd4/jo0107_bs_2016.pdf
- NSHF, (1996). Hästen i Sverige, Europa och jordbrukspolitiken, Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande. Stockholm.
- SCB (2007). SNI 2007 Standard för svensk näringsgrensindelning 2007, MIS 2007_2, Statistiska centralbyrån, Örebro, ISSN 1654-3718 (online).
- SCB (2018). SNI 2007 sorterad, tillgänglig online:
<https://www4.skatteverket.se/download/18.22f626eb14fb326a4b6de38/1441888319912/120203snisorterad2007.pdf>
- SCB (2014). *Jordbruksstatistisk årsbok 2014*, Statistiska centralbyrån.
- Tillväxtverket (2016). *Fakta om svensk turism*. Stockholm, Tillväxtverket.
- Vial, C. and R. Evans (eds.) (2015). The new Equine economy in 21st century. EAAP Scientific Series, Volume 136, <https://doi.org/10.3920/978-90-8686-824-7>

Appendix 1

BI- lösning för datainsamling, datalagring, analys och presentation av resultat

Detta korta avsnitt beskriver översiktligt vad en BI-lösning är och hur den är skapad för att presentera resultat över hästnäringen.

Business Intelligence (BI) lösningen för hästnäringens samhällsekonomi innefattar systematiken kring *insamling av data från olika källor* samt den nödvändiga behandlingen av data så att den kan lagras och användas för vidare analys. Det är en helhetslösning för såväl lagring och hantering av data från flera olika källor samt för presentation av resultaten på nationell och regional nivå. En viktig komponent är den *databasstruktur* som skapats för själva lagringen av data. Lagring av data är en förutsättning för att kunna skatta resultat från modellen samt att efter kommande körningar för andra värdeår kunna skatta och beskriva utveckling över tid.

Den utåt sett synliga delen av BI-lösningar rent generellt är BI-verktyget. Det verktyg som skapats för Hästnäringens samhällsekonomi återfinns på följande adress (<https://hastnaringen-i-siffror.se>). Verktyget liknar en vanlig webbsida men skiljer sig framförallt i det avseendet att en besökare till verktyget kan göra egna utsökningar av data som därefter kan skrivas ut i lämpligt format. I dagsläget är det möjligt att söka ut hästnäringens samhällsekonomi beskriven per geografisk avgränsning på regionnivå (21 län), samt som en aktivitet (i dagsläget endast trav-och galopp). I takt med att ytterligare detaljerad information/statistik kan läggas till databasen kan BI-verktyget hantera fler än en uppdelning av materialet på ytterligare aktiviteter samt per ras (i mån av tillgängliga data).

Appendix 2

Detta avsnitt beskriver de datakällor som ligger till grund för modellens skattningar vilka redovisas under respektive utgiftskategori i tabell 6. I de fall produktions- eller företagsdata finns tillgängligt beskrivs det underlag som använts. På de områden där data idag är ofullständig görs en kommentar kring hur detta kan samlas in och läggas till i modellen inför kommande utveckling och uppdatering. Alla konsumtionsposter beskrivs och redovisas inklusive moms. I en sammanfattande tabell 6 över samhällsekonomin särredovisas momsen i en särskild kolumn. Flera av utgiftskategorierna har grund från data erhållna via resultat från tre olika enkätstudier samt med hjälp av rimlighetsbedömningar via en expertpanel (beskrivs i avsnitt 3.6.1).

Samtliga indata för Varm- och Kallblodig travhäst samt Engelskt fullblod i A-träning baseras på faktiska debiteringar i Tränardebiteringssystemet (TDS) som drivs och administreras av Svensk Travsport. TDS-systemet kräver att det finns ett träningsavtal mellan hästägaren och tränaren. Utöver träningskostnaden registrerar tränaren löpande in kostnader för hästen som hålls i träning och Svensk Travsport fakturerar hästägaren för tränarens räkning månadsvis.

Alternativbehandling och massage

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Apoteksvaror (inklusive avmaskning)

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Avel och uppfödning

Omsättningen inom verksamhetsgrenen avel och uppfödning är skattad utifrån statistik kring betäckning och levande föl hos avelsförbunden. Statistiken kring försäljning och prisnivåer varierar mellan olika avelsförbund. Trav-och galopphästar har tämligen god statistik, likaså Islandshästförbundet. För andra hästraser än ovan nämnda används i modellen i dagsläget ett grovt antagande om försäljningsvolym och pris. Relevant att räkna med är förstagångsförsäljning av häst från uppfödare till en första köpare. Därigenom fångas förädlingsvärdet hos avel-och uppfödningens verksamheten. I förhållande till hur bokföring sker i NR-systemet så ska hästar som köps av privatpersoner räknas in direkt som konsumtion medan hästar som köps till kommersiell

verksamhet ska skrivas av på lämpligt sätt. Värdet av vidareförsäljning av hästar tas inte upp i modellen. Den värdeökning som sker i en hästs värde vid vidareförsäljning är rimligen resultatet av tillsatta insatsvaror (foder, träning, etc). Det årliga värdet av dessa insatsvaror tas upp i modellen under dessa kategorier.

Modellen antar att det försäljs 10.500 hästar/år i Sverige i övriga kategorier. Ett snittpris på dessa antas vara ca 30.000 kr. Enligt jordbruksverkets uppskattning att ca 25 % av hästarna används i kommersiell verksamhet så betyder det att kvarstående 75% av hästarna ägs i privat regi. Detta ger värdet på årligt inköp av hästar (=konsumtion enligt NRs definition) om 270 Mkr.

För de hästar som antas användas inom kommersiell verksamhet (25% av hästarna= 88 875st) görs i modellen avskrivning på inköpspriset istället. För att uppskatta ett genomsnittligt försäljningspris på trav-och galopphästar användes två datakällor, dels priser från unghästauktioner, dels priser prisstudie på hästnet. Tabell A2

Tabell A1 Sammanfattning av skattade köpesummor för travhästar inom olika hästundergrupper och aktivitet

TYP	MIN.	X1ST.QU.	MEDIAN	MEAN	X3RD.QU.	MAX.	n	KOMMENTAR
Föl	14 500	30 000	50 000	54 517	72 875	112 500	15	0-1 år
Unghäst	15 000	38 000	40 000	48 375	49 375	112 500	8	1-2 år
Aktiv ung	6 000	22 250	25 000	28 297	33 125	70 000	16	Inköpspris vid början av aktiv period, 2-3 år.
Aktiv	3 000	20 000	25 000	40 420	40 000	225 000	68	Priser för alla hästar i aktiv period, 2-12 år
Aktiv äldre	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	1	Inköpspris vid slutet av aktiv period, 11-12 år
Äldre							0	Priser för alla hästar i äldre period, >12 år
A-tränad unghäst			144 346	194 628				Unghästar (1-åringar), priser från auktioner där de bästa säljs. All annan prisdata är från Hästnet

Not. Kommentar: Alla priser utom A-tränad unghäst är hämtade från annonser på hastnet.se vilket inte nödvändigtvis reflekterar den slutliga köpesumman.

Ett genomsnittligt pris för A- och B-tränade unghästar inom travsporten är skattat baserat på auktionsdata till 144 000 kr respektive 50 000 kr. Till modellen appliceras en avskrivning på 5 år enligt rekommendation, vilket ger 28 800 kr respektive 10 000 kr i årlig kostnad. Det är dock rimligt att korrigera för att hästarna i genomsnitt tävlar längre än 5 år och då fortfarande finns i träning. För att korrigera detta används 0,9 för hästar i A-träning och 0,8 för hästar i B-träning (= 25 920 kr).

Avelshingstar har rimligen högre värde och sätts till samma som för Häst i B-träning.8000kr/år.

Foder och strö

Denna kategori skattas baserat på foderstater och åtgång av strö i enlighet med tidigare studie av Johansson m.fl. (2004) samt mer detaljerade data från Jordbruksverket och Agriwise över regionala variationer i pris (Andersson, m.fl. 2016).

Kostnad för grovfoder till hästar som betar naturbetesmark problematisk att skatta. Normalt sett finns inget marknadspris för bete men bete värderat till produktionskostnad inklusive stängselkostnad upp går till 0,58 kr/kg ts (Agriwise, SLU). Enligt en undersökning rörande arrendepriiser uppgick den genomsnittliga arrendekostnaden för betesmark i Sverige till ca 562 kr/hektar år 2016 (Jordbruksverket, 2017). Vid en avkastning om 1500 kg ts per hektar motsvarar detta 0,37 kr/kg ts men då ingår vanligtvis inte stängsel- eller produktionskostnad. Dessutom bör noteras att i detta värde ingår även s.k. gratisarrenden (Agriwise, 2018, Jordbruksverket, 2017).

Sommaren 2018 kommer gå till historien som en av de torraste och varmaste på hundratals år. Detta har inneburit torka och följande foderkris vilket innebär att ovan redovisade metodik och belopp inte fullt ut representerar dagsläget 2018. Dessa får snarare ses som en beskrivning av ett genomsnittligt år med ”normal” skörd- och betesavkastning.

Försäkringstjänster

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet. Volymen försäkringar är avstämd med ett av de större försäkringsbolagen i samband med intervju (Agria).

Hovslageri

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Inackordering

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet. En färsk studie av strukturen inom inackorderingsverksamhet i storstadsregioner visar på en stor variation i det utbud/den service som

erbjuds. Det finns sannolikt stora variationer i prisbild inte bara mellan region utan sannolikt även beroende på typ av service som erbjuds. (Andersson m.fl., 2018). Modellen innehåller i dagsläget endast mindre variation i konsumtionsutgifter mellan regioner och användningsområde.

Kör-och ridkostnader (provision)

Beloppen baseras på indata från TDS-systemet samt uppgifter från Svensk travsport om utbetalda prispengar. Det förekommer olika typer av nivåer för provision för körsvenner och jockeys i samband med tävling inom trav- och galopp. Nivån på provisionen beror bland annat på om hästen är i A- eller B-träning men också på om särskilda överenskommelser finns mellan tränare och körsven/jockey.

Rese-och transporttjänster

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Tilläggsfoder och vitaminer

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Träningsavgifter

Modellens skattning av posten träningsavgifter (utgifter för hushållens köp av träning samt företagets investering i träning) har gjorts med utgångspunkt i faktiska debiteringar av träningsavgifter för trav- och galoppträning via Tränardebiteringssystemet (TDS) som administreras och drivs av Svensk Travsport.

Tränings-och lektionstjänster (inklusive hästturism)

Denna rubrik omfattar följande verksamheter: privatpersoners köp av lektionstimmar på ridskolor, köp av privatlektioner för all form av träning med häst samt inköp av hästturismrelaterade tjänster. Avsikten är att via fördjupad analys av bl.a. rapporten Hästhållning i Sverige 2016 (Jordbruksverket, 2018) inkludera mer detaljerad data till modellen. Via detta kommer till exempel hästturism kunna särredovisas samt regionala variationer inkluderas.

Utifrån skattningar via Delphimetoden samt en enkätundersökning till 1000 aktiva hästintresserade personer skattas köp av tränings- och lektionstjänster utslaget per aktiv häst till 4 952 kr/år.

Hästiturismens omsättning skattas i modellen baserat på relationen mellan hästiturism och övrig verksamhet i hästnäringen beskrivet av Johansson m.fl. (2004), vilket då uppgick till 1% av hästnäringens totala direkta omsättning. Det skattade beloppet (675 kr) är i modellen fördelat per häst under antagandet att hushållen köper hästiturism i samma utsträckning som de äger och konsumerar hästtjänster. Det är dock rimligt att anta att en stor del av den svenska hästiturismen köps av utländska turister. I modellen antar vi därför tillsvidare att import och export har samma volym och därmed tar ut varandra. Detta antagande innebär att de svenska hästägarna köper hästiturism utomlands i samma utsträckning som utländska turister köper hästiturism i Sverige.

Utrustning till häst och ryttare (inkl. kläder)

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Baserat på resultat från de genomförda enkätstudierna antas under denna kategori även att varje aktiv häst genererar konsumtion av kläder samt utrustning till ryttare och häst om ca 7.500 kr/ häst och år. Denna skattning inkluderar exempelvis konsumtion av medryttare och konsumtion kopplat till ridskoleelever som inte själva äger en häst.

Veterinär och vaccinationstjänster

Denna utgiftskategori är skattad med hjälp av Delphimetoden, resultaten från tre olika enkätundersökningar samt indata från TDS-systemet.

Media och journalistik

Utgiftskategorin skattas baserat på omsättningssiffror från bl.a. TR Media (Trav- och galoppronden) samt Egmont (V75- Guiden).

Utbildning och forskning

Det bedrivs utbildning med koppling till häst på olika nivåer på många olika platser i Sverige. Vid de tre riksansläggningarna, Flyinge, Strömsholm och Wången ges till exempel Hippologprogrammet, ett treårigt kandidatprogram och den enda högskoleutbildningen med inriktning på häst. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) är huvudman för utbildningen som finansieras till lika delar av HNS och SLU. Totalt finns naturbruksgymnasier med någon form av inriktning som inkluderar häst på drygt 70 platser i landet. Utbildning bedrivs även både på

Yrkeshögskolenivå samt inom Folkhögskolan. Dessutom erbjuds ett stort antal kurser och utbildningar via hästnäringens olika förbund samt sport- och medlemsorganisationer, t.ex. Svenska Ridsportförbundet, Svensk Travsport, Ridskolornas Riksorganisation och Svenska Islandshästförbundet. Under kategorin sammanställs även omsättningen från verksamhet i avelsförbund, Hästnäringens Yrkesnämnd samt den forskning som sker inom ramen för Stiftelsen Hästforskning.

Det finns idag ingen helt säker statistik över totalvolymen av elever och studenter vid Sveriges samtliga hästrelaterade utbildningar. En tidigare studie rapporterar att det år 2014 fanns ca 2 200 utbildningsplatser på gymnasie- och högskolenivå inom utbildningar med hästinriktning (HNS, 2015).

För att skatta offentliga utgifter samt sysselsättning för utbildning på naturbrukslyceer har till modellen använts resultat från en tidigare studie som visade att 5-8 utbildningsplatser kräver ca 1,25 heltid (Svenska Ridsportförbundet 2017), årsstatistik från riksorganisationer och medlemsorganisationer samt uppgifter om årlig forskningsfinansiering (Stiftelsen Hästforskning, 2017).

För att skatta omsättning och sysselsättning inom utbildningsverksamhet har ett urval av Svenska Ridsportförbundets 19 Specialdistriktsförbund använts. Urvalet visar att ett förbund kan uppskattas sysselsätta ca 1,7 helårsarbetskrafter samt erhåller omkring 500 000 tkr i LOK-stöd. Totalt uppskattas att Svenska Ridsportförbundet centralt och Specialdistriktsförbunden sysselsätter 70 personer räknat i helårsarbetstillfällena. De tre riksanslagningarna beräknas sysselsätta ca 40 heltidsanställda/ anläggning. Totalt uppskattas utbildningssidan inom svensk hästnäring omsätta 220 miljoner kronor årligen och sysselsätta 176 personer räknat i helårsarbetstillfällena.

Inom kategorin ridsport fanns totalt 1205 klubbar som sökte LOK-stöd för år 2016. Dessa rapporterade tillsammans 2 636 258 deltagartillfällen vilket gav totalt 31,6 Mkr i utbetalt LOK-stöd (egen beräkning Riksidrottsförbundet – RF, 2017).

Spel och administration

Under denna kategori hamnar verksamheten kring bolaget ATG:s svenska spelverksamhet samt de svenska trav- och galoppbanornas verksamhet. Det handlar till exempel om bidrag till banornas

drift och tävlingsverksamhet om totalt 537 miljoner kronor, centrala satsningar och marknadsbidrag om 266 miljoner kronor, ATG:s spelomkostnader om 1503 miljarder samt lotteriskatt på 1491 miljoner kronor. Dessa delar är inte tidigare inkluderade i modellen och kan därmed direkt inkluderas i relation till BNP och summerar till 3 797 miljoner kronor.

Den summa pengar som fördelas ut som prisersättningar till travbanor, totalt 759 miljoner kronor, samt bidrag till uppfödare och hästägare inom travsporten, totalt 143 miljoner kronor, antas användas av hästägare för att betala för träningsavgifter och andra kostnader. Det skulle bli en dubbelräkning att också inkludera dessa summor under andra utgiftsposter i modellen. Den totala omsättningen för ATG:s svenska spelverksamhet under 2016 uppgick till 13,2 miljarder kronor. Av dessa gick 9,2 miljarder kronor direkt tillbaka till spelarna genom spelvinster (ATG årsredovisning, 2017).

Evenemangsarenor inom Trav-, galopp- och ridsport

Denna kategori innehåller i dagsläget ekonomisk aktivitet kopplat till evenemang på trav- och galoppbanor. Dessa är skattade baserat på faktiska data över publik samt underlag kring konsumtion hos besökarna i enlighet med rekommendationer från tidigare studier (Heldt, 2013; Svensk Travsport, 2016; Svensk Galopp, 2016). Vid utveckling av modellen ska kategorin kompletteras med effekter från evenemang inom ridsport samt detaljer från arenornas/banornas årsredovisningar.

Tabell A2 Kalkylunderlag för modellens olika hästtyper, anpassade från Agriwise

HÄSTUNDERGRUPP	LIVSFAS	AKTIVITET	AGRIWISE	BI-KALKYLUNDERLAG
Kallblodig travhäst	Avelsto		Avelston varmblod	Inköpspris ston Fölavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Avelshingst		Hingst varmblod	Inköpspris hingst Fölavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Unghäst		Uppfödning varmblod, 6-18 månader	Inköpspris föl Veterinär Hovvård Försäkring
	Aktiv häst	I proffsträning	Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring Träningsavgift Prispengar
		Ej i träning	Hästhållning varmblod	Prispengar
Äldre häst		Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring	
Engelskt fullblod	Avelston		Avelston varmblod	Inköpspris ston Fölavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Avelshingst		Hingst varmblod	Inköpspris hingst Fölavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Unghäst		Uppfödning varmblod, 6-18 månader	Inköpspris föl Veterinär Hovvård Försäkring
	Aktiv häst	I träning	Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring Träningsavgift Prispengar
		Ej i träning	Hästhållning varmblod	Prispengar
Äldre häst		Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring	

Svenskt varmblood (SWB)	Avelston	Avelston varmblood	Inköpspris ston Fölgavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Avelshingst	Hingst varmblood	Inköpspris hingst Fölgavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Unghäst	Uppfödning varmblood, 6-18 månader	Inköpspris föl Veterinär Hovvård Försäkring
	Aktiv häst		Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring
	Äldre häst	Hästhållning varmblood	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring
Ponnyhäst	Avelston	Avelston varmblood	Inköpspris ston Foder Fölgavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Avelshingst	Hingst varmblood	Inköpspris hingst Foder Fölgavgift Språngavgift Försäkring
	Unghäst	Uppfödning varmblood, 6-18 månader	Inköpspris föl Foder Veterinär Hovvård Försäkring
	Aktiv häst	Hästhållning varmblood	Inköpspris häst Foder Veterinär Hovvård Försäkring
	Äldre häst	Hästhållning varmblood	Inköpspris häst Foder Veterinär Hovvård Försäkring

Islandshäst	Avelston	Avelston varmblod	Inköpspris ston Foder Fölavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Avelshingst	Hingst varmblod	Inköpspris hingst Foder Fölavgift Språngavgift Försäkring
	Unghäst	Uppfödning varmblod, 6-18 månader	Inköpspris föl Foder Veterinär Hovvård Försäkring
	Aktiv häst	Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Foder Veterinär Hovvård Försäkring
	Äldre häst	Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Foder Veterinär Hovvård Försäkring
Andra hästar	Avelston	Avelston varmblod	Inköpspris ston Fölavgift Språngavgift Veterinär Hovvård Försäkring
	Avelshingst	Hingst varmblod	Inköpspris hingst Fölavgift Språngavgift
	Unghäst	Uppfödning varmblod, 6-18 månader	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring
	Aktiv häst	Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring
	Äldre häst	Hästhållning varmblod	Inköpspris häst Veterinär Hovvård Försäkring